

Končno je Ivan Razboršek pristal v Ljubljani in se 24. 5. 1956 včlanil v PD Ljubljana-Matica, kjer je delal v propagandni in foto sekciji. Zaposlen je bil v Črnučah in je aktivno sodeloval in delal tudi v PD Črnuče.

V obdobju 1962–1968 je mnogokrat odhajal v naravo, v gorske vasi, med ljudi, in odkrival ljudsko kulturo, velik del arhitekturo bivalnih prostorov. Zbiral, urejal in preučeval je narodno folklorno zakladnico in njeno povezavo z naravnimi motivi in oblikami v izvirnem gorsko planinskem svetu.

V letu 1968 se je Ivan Razboršek zaposlil v ZP Iskra v Ljubljani. V novembru tega leta je sindikalni odbor imenoval iniciativni odbor za ustanovitev planinskega društva v podjetju. Na prvi seji tega odbora je bil Razboršek izvoljen za predsednika odbora, ta pa je 19. 12. 1969 izvedel ustanovni občni zbor društva. V obdobju priprav na ustanovitveni zbor je iniciativni odbor organiziral v vseh delovnih enotah in obratih Iskre razstave planinske fotografije z njegovimi predavanji o vsebini in pomenu planinske društvene dejavnosti. Tako je bil zbor vsebinsko bogat s številnim članstvom tudi iz obratov izven Ljubljane. Ivan Razboršek je bil izvoljen za podpredsednika, za področje propagande in sodelovanje pri obogatitvi glasila »Iskra« s članki o društveni aktivnosti, navodili za sodelovanje v planinskih aktivnostih in risbami iz Razborškovega opusa krasilne umetnosti.

Stilizacija Razborškovih krasilnih vzorcev ni nasilna in oblikovno zapletena, temveč enostavna in pregledna. Raznovrstne krasilne oblike, prikazane v sevniški galeriji, črpajo svoje oblikovno bogastvo iz zakladnice ljudske ustvarjalnosti.

Ivan Razboršek povezuje posamezne krasilne prvine v nove kompozicijske enote in tako oblikuje nove krasilne sestave, ki jih sicer v zgodovinskem krasilnem svetu ni. To je njegov osebni delež, ki sodi v naš čas in se z njim povezuje. (Dr. Cene Avguštin).

In kje je bil izvor, kje moč za neprestano delo in razmišljanje v Ivanu Razboršku? Vse življenje je za trjeval, da je kot alpinist in planinec

imel rad naravo, ki je najboljši in največji umetnik. V rastlinstvu je našel raznolike čudovite oblike. Stisnjeno in posušeno rastlino je s kontaktno kopijo prenesel na fotografski papir, s čimer je dobil posnetek in ta fotogram je ornamentika v naravi.

Lastnih motivov na papirju, tekstilu in lesu, graviranih v steklu in kovini je ustvaril blizu 13.000. Izdelal je okoli 900 osnutkov za tapiserije in gobeline ter druga ročna dela s slovanskimi okraski. Podaril jih je šolam, domovom za ostarele in bolnišnicam, katerim je posvečal tudi seminarje in jih spodbujal k delu. Pred osmimi leti je bil zaradi kapi po levi strani telesa vezan na invalidski voziček, toda dokler je mogel, je vodil seminarje krasilne umetnosti na Univerzi za tretje življenjsko obdobje.

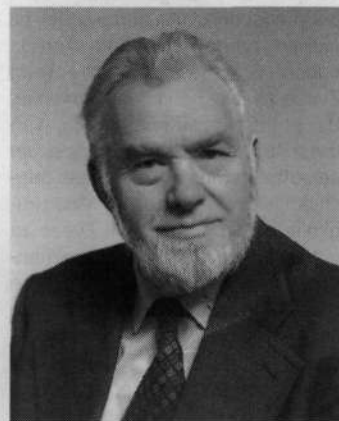
Ivan Razboršek je bil od leta 1974 član Ex libris Sloveniae. Imel je 170 samostojnih razstav v galerijah, tovarnah, ustanovah, domovih, trgovskih centrih. Sodeloval je na 76 skupinskih razstavah po republikah nekdanje Jugoslavije in 22 razstavah po Evropi in po svetu, v Tokiu, Hongkongu, na Tajvanu in na Kitajskem. Njegova dela so predstavljala neizmerno narodno in kulturno bogastvo, za katerega je našel posluh in prostor na Sevniskem gradu. Tam so 1987. leta odprli Galerijo krasilne umetnosti, ki jo je avtor posvetil spominu svoje matere. Razstavljene so ornamentne risbe, okrašeni in gravirani uporabni predmeti in exlibrisi. Slednjih je narisal preko 2500, mnogi med njimi so prepotovali ves svet in bili posebej predstavljeni na mednarodnih kongresih v Linzu, Oxfordu, Utrechtu. Njegova dela so izšla tudi v knjigah »Slovenska krasilna umetnost« (Mohorjeva družba, Celje 1992, ponatis 1993), pa tudi v Italiji, Nemčiji, Hongkongu in Poljski. V navedenih državah so Razborškova dela predstavljena v njihovih albumih ornamentike, kar pomeni visoko stopnjo narodne krasilne umetnosti Slovenije, ki jo je Ivan Razboršek predstavil.

Od Ivana Razborška smo se poslovili, njegova zapuščina pa ni ostala samo nam in sedanjemu

času, ampak bo stalnica Ivana Razborška, ki je ohranil in oplemenitil v pradednini rojeno lepoto najstarejše oblike likovnega ustvarjanja. Krasilna umetnost je njemu pomenila življenje, bila je njegova neutrudna sopotnica v živni naravi, njej se je zapisal kot mladenič, jo pol stoletja preučeval, zbiral, spremljal nje rojstvo in življenje njenih oblik tega časa.

Marjan Oblak

Zoran Naprudnik – petinsedemdesetletnik

Zoran Naprudnik je bil rojen 30. januarja 1924 v Grižah pri Žalcu kot najstarejši med tremi brati. Osnovno šolo in pet razredov gimnazije je obiskoval v Celju, kjer je družina živela do izgnanstva v Novo Gradiško med 2. svetovno vojno. Po maturi na Šubičevi gimnaziji v Ljubljani se je leta 1948 vpisal na slavistiko ljubljanske univerze. Zaradi zaposlitve je študij prekinil. Opravil je knjižnični izpit in bil več let zaposlen deloma honorarno in deloma poklicno pri Mestni knjižnici v Ljubljani. Kasneje se je zaposlil najprej pri Atletski zvezi Slovenije, nato pa pri Fizkulturni zvezi Slovenije in njenih naslednicah.

Že od otroških let je bil član Sokola, kjer se je poleg klasičnih sokolskih dejavnosti največ udeleževal pri tekih v naravi. Od leta 1938 je bil član Slovenskega planinskega društva, sedaj pa je član Planinskega društva Ljubljana Matica. Že v mladih letih je z očetom hodil v 39

bližnje sredogorje, na Mrzlico, Hom, Kum, Boč, Lisco, Donačko goro ter Limbarsko goro. Še danes se rad spominja, kako lepi razgledi so s teh vrhov na večji del Slovenije. Po 2. svetovni vojni pa je z bratom Milanom prehodil Kamniške in Savinjske Alpe ter del Julijskih Alp. V alpinizmu se ni nikoli preizkušal.

Od leta 1949 je zasedal različne amaterske in profesionalne funkcije pri športnih organizacijah v Sloveniji. Bil je amaterski in profesionalni sekretar Atletske zveze Slovenije ter dolga leta njen podpredsednik. Amatersko je bil aktiven pri različnih komisijah in odborih Športne zveze Slovenije in Zveze za telesno kulturo Slovenije. Bil je strokovni sodelavec, član izvršnih odborov in tudi šest let sekretar osrednje slovenske telesnokulturne organizacije. Med drugim je bil tudi predsednik Zveze za hokej na travi Slovenije in eno mandatno obdobje predsednik Zveze za hokej na travi Jugoslavije. Veliko časa je namenil – in še vedno namenja – sodelovanju s slovenskimi zamejskimi športnimi organizacijami. Od prvega leta dalje je 29 let tehnično vodil Pohod ob žici okupirane Ljubljane. Je tudi med ustanovitelji Koronarnega kluba Ljubljana, ki se uspešno ukvarja z rekreacijsko dejavnostjo srčnih bolnikov v Ljubljani in njeni okolici.

Pred 30 leti je bil soustanovitelj mednarodnih iger šolarjev, ki so veliko prispevale k zbliževanju otrok različnih kontinentov na področju športa. Za zasluge za to mednarodno dejavnost so mu podelili naziv častnega člana Slovenskega združenja mednarodnih iger šolarjev ter Mednarodnega komiteja iger šolarjev.

Pomemben je njegov prispevek k razvoju evropskega popotništva v Sloveniji. Skoraj 20 let je bil načelnik Komisije za evropske pešpote pri Planinski zvezi Slovenije, ki skrbi za poti E-6 in E-7 v Sloveniji. Planinska zveza Slovenije je člane komisije le potrjevala, sedež komisije pa je bil skoraj vsa leta pri Zvezi gozdarjev Slovenije. Zaradi njegovih prizadevanj po tesnem sodelo-

vanju med popotniki in gozdarji je tudi častni član Zveze gozdarjskih društev Slovenije. Kljub visoki invalidnosti je še vedno predstavnik Planinske zveze Slovenije v Komisiji za pota Evropske popotniške zveze. Pred kratkim je pripravil opis skrajšane poti E-7, ki v Sloveniji poteka od Soče do Mure, ter opis odseka podaljšane poti E-6 od Velikega Snežnika do Strunjana.

Za popotništvo se je navdušil povsem po naključju. Sprva je prehodil slovenski del evropske poti E-6 in ko je prišel na slovensko-avstrijsko mejo, si je rekel: »Zoran, šel boš do konca!« V sedmih letih je po etapah prehodil celotno Evropsko pešpot E-6 od Rijeke do Kopenhagna. Za svoje organizacijsko delo in aktivno hojo je prejel medaljo »Johann Gottfried Seunel«, ki jo podeljuje Mednarodno združenje popotnikov (IWF).

V pogovoru z njim so zelo zanimiva njegova razmišljanja o gibanju v naravi. To dejavnost (izvzet je alpinizem) loči na izletništvo, planinstvo, popotništvo in pohodništvo. Za izletništvo je opredelil hojo v bližnje kraje in hribe, ki jih imenujemo izletniške točke: za Ljubljančane npr. Šmarna gora, za Mariborčane pa ena od točk na Pohorju. Planinstvo je zanj vzpon na katerokoli goro kot edinim ciljem in s povratkom v dolino, največkrat po isti poti. Popotništvo pa je hoja na daljše razdalje po nižini, sredogorju, včasih tudi po visokogorju, vendar je njegov cilj prehoditi pot v celoti. Razlika med popotništvom in pohodništvom je ta, da popotnik pohaja sam ali le z dvema ali tremi v skupini, ki morajo na poti poskrbeti za vse sami, pohodništvo pa je organizirano množično gibanje v naravi, ko za vse na poti poskrbi organizator pohoda. Popotnik se ustavlja na kmetijah, si ogleduje vredno naravno in kulturno dediščino ter objekte in naravne pojave, povezane z njegovo stroko, ter se o vsem tem pogovarja z domačini. Pri tem Zoran Naprudnik rad poudarja ekološki problem pohodništva v primerjavi z individualnim popotništvom: »Tisoč posameznih popotnikov v nara-

vovarstvenem smislu ni primerljivo s pohodom, v katerem naenkrat stopa po poti tisoč udeležencev.« Za svoje obsežno delo je dobil poleg priznanj častnega članstva in mednarodne medalje za popotništvo še najvišji priznanji Športne zveze Slovenije in Zveze za telesno kulturo Jugoslavije ter madžarsko državno odlikovanje za zasluge pri razvoju športnega sodelovanja med obema državama. Še vedno velja za nesporno avtoriteto med slovenskimi atleti in popotniki.

Ciril Velkovich

Jubilejno leto PD Vipava

V petek, 6. marca 1998, je bila v avli osnovne šole Vipava krajša slovesnost ob 95-letnici Planinskega društva Vipava. Ob tej priložnosti smo pripravili razstavo umetniških fotografij našega planinskega prijatelja **Otona Naglosta**. Na proslavi so bili predstavniki osrednjih planinskih društev in drugi povabljeni planinski prijatelji. Glede na častitljivo obletnico je prav, da posežemo v zgodovino društva. Rad bi omenil tri pomembnejše zgodovinske mejnike.

Prvi sega v september 1903, ko je bila ustanovljena Ajdovsko-vipavska sekcija SPD. Drugi je leto 1913; natanko po desetih letih skupnega delovanja je prišlo do sporazumne odločitve in ustanovitve ločenih sekcij Vipava in Ajdovščina. Tretji mejnik so šestdeseta leta, ko je društvo skoraj usahnilo (leta obeh vojn in medvojnega fašizma so naredila svoje). Predvsem po zaslugi prof. **Otmara Črnilogarja** je društvo ponovno zaživelo. Z nekaj akcijami, smelim načrtom in ureditvijo plezalne poti na Gradiški Turi mu je uspelo združiti skupino planinskih navdušencev. Od takrat dalje v planinskem društvu Vipava ne zaznavamo večjih nihanj.

Društvo združuje ljudi različnih starosti in pogledov, družji pa nas želja po planinskem udejstvovanju. Oblike tega so različne: od udeležbe na planinskih izletih in taborih, urjenja v plezalnih veščinah, urejanja